

RAN-1902070102020001

M. Ed. (Sem.-II) Examination April - 2026

Curriculum Studies

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 70

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book
- (2) પ્રત્યેક પ્રશ્નનાં ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.
Marks of Each question have been shown on the right side.
- (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક ત્રણથી પાંચના ઉત્તરો આશરે 300 થી 400 શબ્દોમાં આપો.
Give answers in about 300 to 400 words, the questions from No. three to five.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1.(અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરીને આપો.

10

1. અભ્યાસક્રમ ની શ્રેષ્ઠ વ્યાખ્યા શું છે?
 - (A) વિષયોની સૂચિ
 - (B) સંગઠિત જ્ઞાનનો સમૂહ
 - (C) ફક્ત શાળાઓમાં વપરાતા પાઠ્યપુસ્તકો
 - (D) શિક્ષણની પદ્ધતિ
2. “નિષ્ક્રિય અભ્યાસક્રમ” નો અર્થ શું છે?
 - (A) સક્રિય અને ગતિશીલ અભ્યાસક્રમ
 - (B) પુસ્તકો અને સિલેબસ સુધી મર્યાદિત અભ્યાસક્રમ
 - (C) શાળાઓમાં વ્યવહારુ કાર્ય
 - (D) સહ-અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ
3. અભ્યાસક્રમ વિકાસનું કયું મોડેલ ચક્રીય અભિગમને અનુસરે છે?
 - (A) સ્કીવન
 - (B) નિકોલ્સ અને નિકોલ્સ
 - (C) ટાઈલર
 - (D) હિલ્ડા ટાબા
4. નીચેનામાંથી કયું અભ્યાસક્રમનું નિર્ધારક તત્વ નથી?
 - (A) સામાજિક ન્યાય
 - (B) શિક્ષકની લાયકાત
 - (C) સામાજિક શક્તિઓ
 - (D) દાર્શનિક મૂલ્યો
5. ટાઈલરનું મૂલ્યાંકન મોડેલ મુખ્યત્વે શેના પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે?
 - (A) હેતુઓ
 - (B) પ્રવૃત્તિઓ
 - (C) સામગ્રી
 - (D) સંચાર
6. અભ્યાસક્રમનો કયો સિદ્ધાંત સંસ્કૃતિના જતન પર ભાર મૂકે છે?
 - (A) દૂરંદેશી
 - (B) સંરક્ષણવાદી
 - (C) સુસંગતતા
 - (D) સંકલન

7. “અભ્યાસક્રમનો ભાર” એટલે શું?
 (A) વધુ સહ-અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ (B) શીખનારાઓ પર અભ્યાસક્રમનો બોજ
 (C) શિક્ષકની તૈયારીનો અભાવ (D) પ્રાયોગિક પ્રયોગો
8. નીચેનામાંથી કયું રચનાત્મક મૂલ્યાંકનનું ઉદાહરણ છે?
 (A) સેમેસ્ટર પરીક્ષા (B) મધ્ય-સત્ર કસોટી
 (C) વાર્ષિક પરીક્ષા (D) યુનિવર્સિટી પરીક્ષા
9. NCFTE નું પૂરું નામ શું છે?
 (A) National Curriculum Framework for Teacher Education
 (B) National Council for Free Teacher Education
 (C) National Commission for Federal Teacher Education
 (D) National Curriculum for Formal Teacher Education
10. નીચેનામાંથી કયુ આંતરશાખાકીય અભ્યાસક્રમ નું ઉદાહરણ છે?
 (A) ગણિતનું અલગથી શિક્ષણ
 (B) વિજ્ઞાન અને પર્યાવરણીય અભ્યાસનું સંકલન
 (C) ઐતિહાસિક તારીખો યાદ રાખવી
 (D) ફક્ત ભાષા કૌશલ્યનું શિક્ષણ

(બ) નીચેના પ્રશ્નો માંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના 30 થી 40 શબ્દોમાં ઉત્તરો આપો.

10

1. અભ્યાસક્રમના ઘટકો જણાવો.
2. અભ્યાસક્રમ વિકાસમાં આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણો એટલે શું?
3. અભ્યાસક્રમનો દૂરંદેશી સિદ્ધાંત સમજાવો.
4. કેન્દ્રીકૃત અને વિકેન્દ્રીકૃત અભ્યાસક્રમ વચ્ચેનો તફાવત લખો.
5. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનમાં નિદાન પ્રશ્નો એટલે શું?
6. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના સાધનો જણાવો.
7. અભ્યાસક્રમ વ્યવહાર - સમજાવો.

પ્ર. 2. નીચેના પ્રશ્નો માંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના 150 થી 180 શબ્દોમાં ઉત્તરો આપો.

20

1. અભ્યાસક્રમના દાર્શનિક આધારની ચર્ચા કરો.
2. અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
3. હિલ્ડા ટાબાનું અભ્યાસક્રમ વિકાસનું મોડેલ સોપાન સાથે સમજાવો.
4. અભ્યાસક્રમ વ્યવહારમાં પ્રત્યાયનની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
5. સમાવેશકતા માટેના અભ્યાસક્રમનો ખ્યાલ સમજાવો.
6. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનનું સ્કીવન મોડેલ સમજાવો.
7. સારા અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના માપદંડ જણાવો.

પ્ર. 3. અભ્યાસક્રમ વિકાસના સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.

10

અથવા

પ્ર. 3. ગુડલોડનું અભ્યાસક્રમ વિકાસ મોડેલ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

પ્ર. 4. ભારતીય શિક્ષણમાં અભ્યાસક્રમ વ્યવહારને સ્પર્શતા નીચેના મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.
 જાતિગત સમાનતા, પર્યાવરણ જાળવણી, દિવ્યાંગ વ્યક્તિની જરૂરિયાત

10

અથવા

પ્ર. 4. અભ્યાસક્રમ વ્યવહાર માટે લઘુત્તમ આવશ્યકતા જણાવો.

પ્ર. 5. અભ્યાસક્રમના નિર્ધારકોની ચર્ચા કરો.

10

અથવા

પ્ર. 5. ટાઈલરનું અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકન મોડેલ અને તેનું વર્તમાનમાં મહત્વ વર્ણવો.

ENGLISH VERSION

Q. 1. (A) Answer the following questions by choosing the correct option.

10

1. What is the best definition of curriculum?
(A) List of subjects
(B) Group of organized knowledge
(C) Textbooks used only in schools
(D) Method of teaching
2. What is meant by "passive curriculum"?
(A) Active and dynamic curriculum
(B) Curriculum limited to books and syllabus
(C) Practical work in schools
(D) Co-curricular activities
3. Which model of curriculum development follows a cyclical approach?
(A) Scriven
(B) Nicholls and Nicholls
(C) Tyler
(D) Hilda Taba
4. Which of the following is not a determining element of curriculum?
(A) Social justice
(B) Teacher qualifications
(C) Social forces
(D) Philosophical values
5. What does Tyler's evaluation model mainly focus on?
(A) Objectives
(B) Activities
(C) Content
(D) Communication
6. Which curriculum principle emphasizes the preservation of culture?
(A) Visionary
(B) Conservative
(C) Relevance
(D) Integration
7. What is meant by "curriculum load"?
(A) More co-curricular activities
(B) Curriculum burden on learners
(C) Lack of teacher preparation
(D) Practical experiments
8. Which of the following is an example of formative assessment?
(A) Semester examination
(B) Mid-term test
(C) Annual examination
(D) University examination
9. What is the full name of NCFTE?
(A) National Curriculum Framework for Teacher Education
(B) National Council for Free Teacher Education
(C) National Commission for Federal Teacher Education
(D) National Curriculum for Formal Teacher Education

10. Which of the following is an example of an interdisciplinary curriculum?
(A) Separate teaching of mathematics
(B) Integration of science and environmental studies
(C) Memorization of historical dates
(D) Teaching of language skills only

(B) Answers any five of the following in 30 to 40 words.

10

1. State the components of curriculum.
2. What are international norms in curriculum development?
3. Explain the visionary principle of curriculum.
4. Write the difference between centralized and decentralized curriculum.
5. What are diagnostic questions in curriculum evaluation?
6. State the tools of curriculum evaluation.
7. Curriculum transaction - explain.

Q. 2. Answer any five of the following in 150 to 180 words.

20

1. Discuss the philosophical basis of curriculum.
2. State the characteristics of curriculum.
3. Explain Hilda Taba's model of curriculum development step by step.
4. Explain the role of communication in curriculum transaction.
5. Explain the concept of curriculum for inclusion.
6. Explain the Scriven's model of curriculum evaluation.
7. State the criteria for good curriculum evaluation.

Q. 3. Discuss the principles of curriculum development.

10

OR

Q. 3. Explain Goodload's curriculum development model with an example.

10

**Q. 4. Discuss the following issues related to curriculum transaction in Indian education.
Gender equality, Environmental protection, Needs of a disabled person**

OR

Q. 4. State the minimum requirements for curriculum practice.

Q. 5. Discuss the determinants of curriculum.

10

OR

Q. 5. Describe Tyler's curriculum evaluation model and its importance in the present.